

**DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
SOCIĀLO PĒTĪJUMU INSTITŪTS**

REĢIONĀLAIS ZIŅOJUMS

4 (2008)

Pētījumu materiāli

Daugavpils Universitātes
Akadēmiskais apgāds
"Saule" 2009

Apstiprināts
DU SZF Sociālo pētījumu institūta
2008. gada 30. decembrī
Zinātniskās padomes sēdē
protokols Nr. 24

Žurnāls „Reģionālais ziņojums” ir reģionālajai attīstībai veltītu zinātnisko pētījumu materiālu krājums. Izdevums tiek izdots divas reizes gadā. Žurnālā publicētie materiāli ietver zinātnisko pētījumu rezultātus sociālo zinātņu jomā: socioloģijā, sociālajā psiholoģijā, ekonomikā, vēsturē un tiesību zinātnē. Izdevumā materiāli tiek publicēti latviešu, angļu un krievu valodās.

The journal “Regional Report” is a collection of materials of scientific research focused on the regional development. The journal is published twice a year. The articles published in the journal present the results of scientific research in the field of social sciences: sociology, social psychology, economics, regional history and law. The articles are published in Latvian, English and Russian.

Журнал “Региональный Вестник” – сборник научных статей, отражающий проблематику регионального развития. Периодичность издания – два раза в год. В журнале публикуются материалы, отражающие результаты исследований в области социологии, социальной психологии, экономики, истории и права. В издании материалы публикуются на латышском, английском и русском языках.

Rakstu krājuma redakcijas kolēģija:

Dr.oec., asoc.prof. E.Jermolajeva, redakcijas kolēģijas priekšsēdētāja (Daugavpils, Latvija), Dr.sc.soc., prof. V.Meņšikovs, redakcijas kolēģijas priekšsēdētājas vietnieks (Daugavpils, Latvija), Dr.sc.soc., asoc.prof. V.Volkovs (Daugavpils, Latvija), Dr.habil.oec., prof. V.Kosiedovskis (Toruņa, Polija), Dr.habil.oec., prof. N.Baranovskis (Rīga, Latvija), PhD J.Holm Hansen (Oslo, Norvēģija), Dr.oec., prof. L.Svarinskis (Rēzekne, Latvija), Dr.agr., prof. V.Strīķis (Jelgava, Latvija), Dr.sc.soc., Dr.phil., asoc.prof. V.Voronovs (Daugavpils, Latvija), Dr.oec., asoc.prof. J.Eglītis (Daugavpils, Latvija), Dr.oec., asoc.prof. J.Kaktiņš (Jelgava, Latvija), Dr.oec., asoc.prof. A.Eglīte (Jelgava, Latvija), Dr.art., asoc.prof. D.Hanovs (Rīga, Latvija), Dr.phil., doc. L.Gorbaceviča (Daugavpils, Latvija), Dr.psyh., doc. A.Ruža (Daugavpils, Latvija).

Rakstu krājuma redakcija:

Elita Jermolajeva (redaktore)
Deniss Hanovs
Dmitrijs Oļehnovičs
Inta Ostrovska
Ludmila Paņina (sekretāre)
Jeļena Semeņeca

Par rakstos atspoguļotajiem faktiem, viedokļiem un terminoloģiju atbild rakstu autori.

Adrese: Daugavpils Universitāte
Sociālo zinātņu fakultāte
Sociālo pētījumu institūts
Parādes iela 1 – 421, Daugavpils LV-5400, Latvija
tālr. (+371) 654 22163, (+371) 654 20032
e-pasts: ludmila.panina@du.lv

Izdevējs: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”

SATURS

Elita Jermolajeva, Rita Baltēre, Daina Švarce

Uzņēmējdarbības attīstība Latvijas reģionos – valsts atbalsts un Eiropas Savienības līdzfinansējums

Aija Eglīte, Ingrīda Kantiķe

Maizes ražošanas uzņēmumu finansiālais izvērtējums un to perspektīvas nākotnē..

Sandra Zelča

Latvijas un Eiropas Savienības valstu pašvaldību budžetu salīdzinošā analīze

Даля Эйдукене

Карл Родбертус о социальном вопросе

Виктор Чушов, Игорь Подпорин

Генеалогия идентичности на территории Беларуси (философско-методологическая интерпретация „краёвости” конца XIX – начала XX века)

Олег Папсуевич

Строительная керамика Латгалии: истоки, развитие производства, применение, культурно-историческое наследие (X в. – начало XX в.)

Aleksandrs Ivanovs

Riga and Tartu in Old Russian Chronicles: The Genesis of Some Historiographic Stereotypes

Kristīne Aleksandroviča

Daži augstskolas komunikācijas teorētiskie un praktiskie aspekti sabiedrisko attiecību kontekstā

Ziņas par autoriem

Rakstu noformēšanas noteikumi

ZIŅAS PAR AUTORIEM

- Kristīne Aleksandroviča** Mg.sc.soc., Daugavpils Universitātes Mūzikas un mākslu fakultātes prodekāne, Rīgas Stradiņa universitātes doktorante, Latvija
kristine.aleksandrovica@du.lv
- Rita Baltere** Mg.oec., Daugavpils Universitātes doktorante, Latvija
rita.baltere@du.lv
- Viktors Čuešovs** Dr.phil., Vadības akadēmijas Filozofijas katedras vadītājs, profesors, Baltkrievija
- Aija Eglīte** Dr.oec., Latvijas Lauksaimniecības universitātes Ekonomikas fakultātes Ekonomikas katedras asociētā profesore, Latvija
Aija.Eglite@llu.lv
- Dalia Eidukienė** Dr., Viļņas Gedemina Tehniskās universitātes Filozofijas u politikas teorijas katedras asociētā profesore, Lietuva
daliaeidukiene@yahoo.com
- Aleksandrs Ivanovs** Dr.hist., Daugavpils Universitātes Latgales Pētniecības institūta profesors, Latvija
aleksandrs.ivanovs@du.lv
- Elita Jermolajeva** Dr.oec., Daugavpils Universitātes zinātņu prorektore, Daugavpils Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes asociētā profesore, Latvija
elita.jermolajeva@du.lv
- Ingrīda Kantiķe** Mg.oec., Latvijas Lauksaimniecības universitātes Ekonomikas fakultātes Grāmatvedības un finanšu katedras lektore, Latvija
Ingrida.Kantike@llu.lv
- Igors Podporins** Dr.phil., Baltkrievijas Valsts agrāri tehniskās universitātes Vēstures un filozofijas katedras vadītājs, docents, Baltkrievija
- Olegs Papsujevičs** Dr.habil.chem., Daugavpils Universitātes Latgales pētniecības institūta vadošais pētnieks, Latvija
olegs.papsujevics@du.lv
- Daina Švarce** Daugavpils Universitātes Studente, Latvija
araramata@inbox.lv
- Sandra Zelča** Mg.oec., Daugavpils Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes lektore, Latvija
sandra.zelca@du.lv

UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBA LATVIJAS REĢIONOS - VALSTS ATBALSTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS LĪDZFINANSĒJUMS

Elita Jermolajeva, Rita Baltēre, Daina Švarce

Raksta mērķis ir izpētīt valsts atbalsta un Eiropas Savienības līdzfinansējuma iespējas uzņēmējdarbības attīstībai Latvijas reģionos, padziļinātu uzmanību pievēršot īpaši atbalstāmajām teritorijām (turpmāk – ĪAT). Autores izskaidro, kā uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi ietekmē Latvijas plānošanas dokumentos 2004. – 2006. gadam un 2007. – 2013. gadam noteiktos reģionālās attīstības mērķus un principus. Rakstā analizēti uzņēmējdarbības vides rādītāji un atbalsta veidi, uzņēmējdarbību kavējošie faktori, pētīta, ĪAT statusa ietekme uz uzņēmējdarbības attīstību Latvijas plānošanas reģionos kā arī ES līdzfinansējuma dinamika uzņēmējdarbības veicināšanai. Apkopoti un analizēti uzņēmēju un ekspertu viedokļi par problēmām projektu izstrādē un finansējuma saņemšanā, kā arī apskatītas perspektīvas 2009. gadam.

Pētījumā galvenie secinājumi: Rīgas reģions, kuram ir augstākie attīstības rādītāji ir piesaistījis lielāko ES finansējuma apjomu, bet Latgales reģions ar zemākajiem rādītājiem – mazāko. Galvenie uzņēmējdarbības kavēkļi ir: augstā inflācija, nodokļu sistēmas nesakārtotība, likumu un noteikumu izmaiņu biežums. Lai nodrošinātu līdzsvarotu Latvijas reģionu attīstību, 77% teritorijas ir piešķirts ĪAT statuss. Vairāk kā trešā daļa (36,5%) ĪAT atrodas Latgales reģionā, un šī reģiona uzņēmumi, piemēram, 2007. gadā saņēma 61,5% no Reģionālā fonda līdzekļiem. Tomēr jāuzlabo informācijas iegūšanas iespējas par projektu izstrādi un jāveido dažāda veida uzņēmējdarbības atbalsta struktūras, piemēram, biznesa inkubatori, tehnoloģiju pārneses kontaktpunkti utt. Ekonomikas recesijas periodā valsts budžetā nav saprātīgi taupīt uz to izdevumu rēķina, kas paredzēti uzņēmējdarbības veicināšanai, investīcijām un attīstībai. Tāpēc ES fondu finansējuma saglabāšana valsts budžetā pēc iespējas lielākā apmērā ir būtiski nepieciešama.

Autores izmanto nacionālos pētījumus, starptautiskus reģionālās attīstības materiālus un metodiku, kas tika apobētas/adaptētas Latvijas Zinātnes padomes piešķirtā granta (2008) ietvaros. Pētījumā izmantotas monogrāfiskā metode, abstrakti loģiskā metode, un statistisko datu analīzes metodes.

Atslēgas vārdi: uzņēmējdarbības vide, reģionālā attīstība, Eiropas Savienības līdzfinansējums, īpaši atbalstāmās teritorijas.

DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP IN REGIONS OF LATVIA - GOVERNMENT SUPPORT CO-FINANCING OF EUROPEAN UNION

Elita Jermolajeva, Rita Baltēre, Daina Švarce

The objective of the article is to explore the state support and co-financing opportunities of European Union for development of entrepreneurship in the regions of Latvia, paying in-depth attention to Specially Supported Territories (SST). The authors make efforts to define the impact of business support measures on regional development objectives and principles set out in Latvia's planning documents for the years 2004-2006 and 2007-2013. The article focuses on the analysis of business environment indicators and kinds of support, the factors hampering entrepreneurship development, the research of SST status impact on entrepreneurship development in Latvia's planning regions and share of EU co-financing received by the regions for entrepreneurship development. The opinions of entrepreneurs and experts about the problems in developing projects and receiving funding have been collected and analysed as well as the perspectives for 2009 have been considered.

The main conclusions: Riga Region with the highest development indicators has attracted the major share of EU funding, but Latgale Region with the lowest development indicators – the minor share. The main entrepreneurship obstacles are as follows: high inflation, weak tax system, frequent changes in laws and regulations. In order to ensure balanced development of Latvia's regions, 77% of the territory has been granted the SST status. More than one third (36,5%) of SST are located in Latgale Region, and the companies of the region, for instance, in 2007 received 61,5% of Regional Fund means. Nevertheless the possibilities to obtain information on project development should be improved and different kinds of entrepreneurship support structures should be established, for instance, business incubators, technology transfer contact points etc. In the period of economy recession it is not wise to economize on expenditures foreseen for promotion of entrepreneurship, investments and development. Therefore the preservation and maintenance of EU funding in the state budget to the possibly largest share is substantially required.

The authors use national studies, international level regional development materials and the methodology examined by the means of the grant (2008) allocated by the Latvian Council of Science. The monographic, synthesis and analysis, logically constructive and statistical data analysis methods have been used in the research.

РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕГИОНАХ ЛАТВИИ: ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОДДЕРЖКА И СОФИНАНСИРОВАНИЕ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

Элита Ермолаева, Рита Балтере, Дайна Шварце

Целью статьи является изучение возможностей государственной поддержки и финансирования ЕС в развитии предпринимательства в регионах Латвии, особое внимание уделяя анализу территорий „особой поддержки”. Авторы статьи поясняют особенности влияния мероприятий по поддержке предпринимательства на цели и принципы политики регионального развития Латвии, отмеченных в документах стратегического планирования Латвии в период с 2004 г. по 2006 г. и с 2007 г. по 2013 г. В статье проанализированы показатели развития предпринимательской среды и формы поддержки, а также факторы, тормозящие развитие предпринимательства, исследованы формы влияния статуса территории „особой поддержки” на развитие предпринимательства в регионах Латвии и оценены объемы софинансирования ЕС, которое было получено для развития предпринимательства в Латвии. В ходе исследования были проанализированы мнения предпринимателей и экспертов о проблемах в разработке и получении финансирования проектов, а также рассмотрены перспективы на 2009 год.

Главные выводы: Рижский регион, которому характерны самые высокие показатели развития привлекает большую часть финансирования европейских структурных фондов. В свою очередь регион с самыми низкими показателями развития – Латгалия – меньшую часть финансирования ЕС. Главными препятствиями предпринимательской активности является высокая инфляция, неупорядоченная налоговая система, частые изменения законов и правил. Для обеспечения равномерного развития регионов Латвии 77% территории государства присвоен статус территории „особой поддержки”. Более трети территорий „особой поддержки” находится в Латгальском регионе и предприятия этого района в 2007 году получили 61,5% средств Регионального фонда. Однако, необходимо повысить доступность информации о разработке проектов, создавать различные структуры поддержки предпринимательства, например, бизнес инкубаторы, центры трансферта технологий, и т.д. В период экономической рецессии нецелесообразно экономить на издержках, которые предназначены для развития предпринимательства, инвестиций и развития. В связи с этим, сохранение финансирования фондов ЕС в государственном бюджете по возможности в больших объемах является необходимым фактором дальнейшего развития.

В статье использовались национальные исследования, методика и материалы региональных исследований международного уровня, которые были адаптированы в рамках гранта Совета по науке Латвии в 2008 году. В исследовании использован монографический, абстрактно-логический метод и метод статистического анализа данных.

MAIZES RAŽOŠANAS UZŅĒMUMU FINANSIĀLAIS IZVĒRTĒJUMS UN TO PERSPEKTĪVAS NĀKOTNĒ

Aija Eglīte, Ingrīda Kantiķe

Maizes ražošana ir nozīmīga pārtikas tirgus sastāvdaļa. Pēdējo gadu laikā maizes tirgū vērojama ļoti asa konkurence ražotāju vidū, kas saistīta ar ražošanas resursu sadārdzināšanos, lielražotāju un lielveikalu ietekmes pieaugumu un arī patērētāju uzvedības maiņu, kā sekas ir daudzu maizes ražotāju aiziešana no tirgus. Daudzi vidējo un mazo maizes ražošanas uzņēmumu (turpmāk tekstā maiznīcas) vadītāji skarbjā konkurences tirgū neredz perspektīvu un ir nedroši par nākotni. Tāpēc bija nepieciešams pētījums, lai noskaidrotu, vai uzņēmēju nedrošība ir finansiāli un ekonomiski pamatota. Pētījuma **mērķis** – izvērtēt tirgus situāciju no ražotāju viedokļa, veicot maiznīcu finanšu rādītāju analīzi un uzņēmumu vadošo speciālistu aptauju. Pētījumā izmantotas vispārzinātniskās, statistiskās un socioloģiskās pētījumu metodes (dokumentu analīze, ekspertu aptauja), finanšu rādītāju analīze. Aprēķināts un analizēts maizes ražošanas uzņēmumu *Z-score* rādītājs un citi finanšu rādītāji.

Pētījumā tika noskaidrots, ka mazie un vidējie maizes ražošanas uzņēmumi ir vienmērīgi izvietojušies pa visu Latvijas teritoriju un ir nozīmīgi darba devēji, tāpēc it īpaši sāpīgs maiznīcu likvidācijas process ir reģionu iedzīvotājiem. Analīzes piecu gadu periodā situācija ir ļoti mainīga. Kopumā maiznīcām ļoti zemi ir rentabilitātes rādītāji, vairāk kā pusei uzņēmumu ir augsta bankrota iespējamība. Ar peļņu strādā tikai aptuveni 2/3 no maizes ražošanas uzņēmumiem. Bieži maizes ražošanas uzņēmuma peļņa ir atkarīga no uzņēmuma papildus nodarbošanās. Krietni ir pieaugušas ražošanas izmaksas, visstraujāk palielinājušās pārdošanas izmaksas, bet vismazākais pieaugums ir nozares vidējais neto apgrozījums. Daudzas maiznīcas strādā ar vecām iekārtām. **Atslēgas vārdi:** maizes ražošanas uzņēmumi, rentabilitāte, neto apgrozījums, peļņa, zaudējumi, *Z-score* rādītājs.

ANALYSIS OF FINANCIAL INDICATORS OF BREAD PRODUCING ENTERPRISES

Aija Eglīte, Ingrīda Kantiķe

Bread is an important component of the food market. In the recent years, very tough competition could be observed in the bread market among producers. It is related to an increase in the prices of production resources, an increasing impact of large producers and supermarkets as well as changes in consumer behaviour. As a result, small bread producers leave the market. Many managers of medium and small bread producing enterprises do not see any prospects in the market due to the tough competition and are not sure about their future. It is necessary to carry out a study to ascertain whether the lack of confidence of entrepreneurs is financially and economically justified.

The **aim of the study** is to assess the situation in the market from the point of view of producers by analysing financial performance indicators of bread producers and by surveying leading specialists at these enterprises. General, statistical and sociological research methods (analysis of documents, surveying of experts) and analysis of financial performance indicators were applied in the study. *Z-score* indicators and other financial indicators were computed and analysed for bread producing enterprises.

It was concluded in the study that bread producers are small and medium enterprises which are evenly spread in the whole territory of Latvia. They are important employers and, therefore, in case of their liquidation, it is very painful for local residents in Latvian regions. The situation changed very much in the analysed five year period. In general, bread producers report very low profitability rates; a possibility of going bankrupt for more than half of them is high. Profits are reported by less than 2/3 of bread producing enterprises. Profits of bread producers often depend on their additional businesses. Production costs have increased substantially, but sales costs have increased at the highest rate; the average net turnover of the bread industry increased least. Many bakeries use obsolete equipment. A great deal of bread producers have not borrowed loans from banks, however, their number constantly decreases.

АНАЛИЗ ФИНАНСОВЫХ ДАННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ ХЛЕБА

Айя Эглите, Ингрида Кантике

Хлебопродукция является значительной составной частью рынка продовольствия. В последние годы наблюдается острая конкуренция среди производителей хлебобулочных изделий, что связано с удорожанием производственных ресурсов, а также увеличением влияния крупных производителей и магазинов (супермаркетов) на потребительский рынок и несомненно, изменение поведения потребителей этой продукции, в результате чего наблюдается уход с рынка многих производителей. В связи с жесткой конкуренцией на рынке, значительная часть руководителей средних и малых предприятий не видят перспектив и не уверены в дальнейшем будущем своих предприятий. Поэтому была необходимость провести исследование, чтобы выяснить – обоснована ли эта неуверенность предпринимателей финансово-экономически.

Цель исследования – оценить с точки зрения производителей ситуацию на рынке, проведя анализ финансовых показателей и опрос ведущих специалистов предприятий. В исследовании использованы общенаучные, статистические и социологические методы (анализ документации, опрос экспертов), а также анализ финансовой документации.

По результатам исследования можно сделать вывод, что хлебопекарни – это малые и средние предприятия, причем они равномерно расположены на территории Латвии, являясь существенным работодателем. Поэтому ликвидация хлебопекарен особенно болезненно воспринимается жителями регионов. Пятилетний анализ отображает об изменчивости ситуаций. В целом же показатели рентабельности хлебопекарен очень низкие, что вызывает высокую вероятность банкротства более половины предприятий. С прибылью работают только около 2/3 от общего количества производителей хлеба. Часто прибыль предприятий зависит от побочных деятельности. Значительно выросли производственные затраты, а особенно быстро выросла стоимость реализации, в тоже время самый низкий прирост наблюдается в среднем нетто обороте. Многие предприятия работают на старом оборудовании. У большей части предприятий, занимающихся производством хлеба, нет займов в кредитных учреждениях, в тоже самое время, число таких предприятий неуклонно сокращается.

LATVIJAS UN EIROPAS SAVIENĪBAS VALSTU PAŠVALDĪBU BUDŽETU SALĪDZINOŠĀ ANALĪZE

Sandra Zelča

Pašvaldību budžetu sastādīšana ir sarežģīts process, kuram ir virkne īpatnību, pie tam katrā valstī ir savas nianšes pašvaldību budžetu formēšanā un pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas realizācijā. Tādēļ pētījumā tiek analizētas pašvaldību budžetu sistēmas un to veidošanas īpatnības Eiropas valstīs.

Pētījuma mērķis ir veikt Latvijas un Eiropas Savienības valstu pašvaldību budžetu salīdzinošu analīzi, lai noskaidrotu Latvijas pašvaldību budžetu pilnveidošanas perspektīvas.

Veiktās analīzes rezultātā varam secināt, ka valstīs ar vislielāko nodokļu slogu (Dānija, Somija, Zviedrija), arī pašvaldību budžetu īpatsvars IKP un kopbudžetā ir visaugstākais starp visām ES valstīm. Rezumējot vietējo pašvaldību budžetu ieņēmumu struktūras izpēti Latvijā un parējās Eiropas Savienības valstīs, var secināt, ka ieņēmumu daļas formēšanā noteicošā loma ir nodokļu ieņēmumiem un dotācijām. Atšķirīga ir nodokļu ieņēmumu struktūra: kaut arī vairākumā valstu, tāpat kā Latvijā, pašvaldību ieņēmumus veido iedzīvotāju ienākuma nodokļa un īpašuma nodokļa ieņēmumi, daudzās valstīs pašvaldību ieņēmumus veido arī ieņēmumi no uzņēmējdarbības nodokļiem, kas Latvijā netiek realizēti. Analizējot Eiropas valstu vietējo pašvaldību izdevumus, vērojams, ka vislielākais īpatsvars ir izglītībai un sociālajai aizsardzībai. Dažādu valstu pašvaldību sistēmas ir ne tikai ļoti atšķirīgas, bet arī mainīgas. Pašvaldību reformas regulāri ir valstu publiskās pārvaldes attīstības darba kārtībā. Pēdējā laikā aktuālākas ir reformas, kas saistītas ar pašvaldību darbības efektivitātes pieaugumu un plašāku iedzīvotāju iesaistīšanu pašvaldību darbībā.

Atslēgas vārdi: nodokļu slogs, kopbudžets, pašvaldību budžets, ieņēmumi, izdevumi, nodokļi, dotācijas.

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE LATVIAN AND THE EUROPEAN UNION COUNTRIES' LOCAL GOVERNMENT BUDGETS

Sandra Zelča

Municipal budgeting is a complex process with a range of peculiarities; in addition, each country has its own nuances of municipal budget formation and in implementation of the local administrative territorial reform. Therefore, the study investigates the system of local government budgets and its formation in the European countries.

The aim of the research is to carry out comparative analysis of the Latvian and the European Union countries' local government budgets in order to identify the prospects of the municipal budget development in Latvia.

In the result of the analysis we can conclude that in the countries with the highest tax burden (Denmark, Finland, Sweden), the local government budget share in GDP and common budget are the highest among all EU states. To summarize the investigation of the income structure of the local municipal budgets in Latvia and other EU countries it is possible to conclude that the leading role of the income part formation is played by tax income and dotations. But the structure of the tax income is different: in the majority of the states as well as in Latvia, citizens' income tax and income from the property tax constitutes the municipality income, in many other countries municipal income is made up of income from the taxes on business activity, which is not the case in Latvia. Analysing the local government expenses of the European countries it is evident that the largest share is expenses on education and social security.

In some countries the municipal systems not only differ greatly but they are changeable. Local government reforms have become regular in the plans of the state public government development. In recent times the most topical are the reforms which are aimed at the rise of the efficiency of local governments and wider involvement of the citizens in their work.

Keywords: tax burden, total budget, local government budgets, income, expenditures, taxes, dotations.

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ БЮДЖЕТОВ САМОУПРАВЛЕНИЙ ЛАТВИИ И СТРАН УЧАСТНИЦ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

Sandra Zelča

Составление бюджетов местных самоуправлений подразумевает сложный процесс состоящий из ряда особенностей, к тому же, в каждой стране существуют свои нюансы в формировании местных бюджетов и в реализации административно территориальной реформы. В связи с этим в данном исследовании проводится анализ систем и особенностей формирования местных бюджетов в странах Европы.

Целью исследования является сравнительный анализ бюджетов местных самоуправлений Латвии и стран Европейского Союза с целью выявить перспективы совершенствования бюджетов местных самоуправлений Латвии.

В результате проведенного анализа можно сделать вывод, что в странах с самыми высокими показателями налогового бремени (Дания, Финляндия, Швеция), удельный вес бюджетов местных самоуправлений в ВВП, а также в консолидированном бюджете является наиболее высоким среди всех стран ЕС. Обобщая результаты исследования структуры доходов местных самоуправлений в Латвии и других странах ЕС, можно сделать вывод, что определяющую роль в формировании доходов занимают налоговые поступления и дотации. Различной является структура доходов: несмотря на то, что в большинстве стран, а также в Латвии, бюджеты самоуправлений формируются из доходов от подоходного налога с населения и налога на собственность, во многих странах доходы бюджетов местных самоуправлений составляют также доходы налогов от предпринимательской деятельности, что в Латвии не практикуется. Проведя анализ расходов бюджетов местных самоуправлений стран ЕС, можно сделать вывод, что наибольшая доля приходится на образование и социальную помощь.

Системы бюджетов местных самоуправлений разных стран не только имеют различия, но также и подвергнуты изменениям. Реформы самоуправлений регулярно обсуждаются на разных уровнях власти. В последние годы актуальными стали реформы, связанные с увеличением эффективности деятельности самоуправлений и вовлечения жителей в данный процесс.

Ключевые слова: налоговое бремя, консолидированный бюджет, бюджет самоуправления, доходы, расходы, налоги, дотации.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СОЦИАЛИЗМ КАРЛА РОДБЕРТУСА-ЯГЕТЦОВА

Даля Эйдукене

В статье обсуждается значимая, но все же, малоизвестная читателю теоретическая разработка проблем социального государства в трудах немецкого экономиста, историка и политического деятеля Карла Родбертуса-Ягетцова (Karl Rodbertus-Jagetzow (1805-1875)). На основе его идей государственного социализма впервые в Европе были сделаны попытки формировать социальную политику государства, которые поменяли суть государства, приблизило его к человеку, сделав его не только повелевающим, наказывающим, но и помогающим.

Хотя государственный социализм Родбертуса является прямой реакцией на революционный социализм Карла Маркса и смитовский классический либерализм, а также считается идейным источником идеологии социал-реформизма, его идеи актуальны и сегодня. Это обусловлено двумя обстоятельствами. Во-первых, современное правовое государство уже не возможно представить без социальной сути. Во-вторых, современным активным обсуждением перспектив смены парадигм европейской модели социального государства от „государства социальной помощи” к „государству инвестиций”, но призывы отказаться от якобы устаревшей социальной политики, приводящей к „чрезмерным социальным расходам”, не находят единодушной поддержки. Более того, для стран постсоветского пространства особенно важно изучать идейные истоки „социальных государств”, потому что современное правовое государство не может быть несоциальным, а научная разработка проблемы еще не набрала необходимых оборотов.

Ключевые слова: социальный вопрос, личная свобода, социальная справедливость, общественный продукт, теория трудовой ценности, социальное государство.

THE STATE SOCIALISM OF THE KARL'S RODBERTUS-JAGETZOW

Dalia Eidukienė

In article theoretical working out of problems of the social state in works of the German economist, the historian and politician Karl Robertus-Jagetzow (1805-1875) which thoughts became ideological the forerunner of the European model of "the social state" is discussed significant, but nevertheless, little-known to the reader. A heritage of, especially development of the social doctrine of a society by it, to be exact, the problem of a social problem and the basic conclusion about its evolution in a social direction, take the important place in the European and international political thought, leaving outside of, both a concrete object of research, and space and time of its epoch.

KARLA ROTBERTUSA-JAGETCOVA VALSTISKAIS SOCIĀLISMS

Dalija Eidukiene

Rakstā tiek apspriesta būtiska, tomēr lasītājiem maz pazīstama sociālās valsts problēmas teorētiskā izstrāde, kas atrodama vācu ekonomista, vēsturnieka un politiskā darboņa Karla Rotbertusa-Jagetcova darbos (Karl Rotbertus-Jagetzow 1805-1875). Pamatojoties uz viņa valstiska sociālisma idejām, Eiropā pirmo reizi tika mēģināts veidot tādu valsts sociālo politiku, kura mainītu valsts būtību, pietuvināja to cilvēkam, kurš kļuva ne tikai pavēlošs, nosodošs, bet arī izpratošs.

Neskatoties uz to, ka Rotbertusa valstiskais sociālisms ir tieša reakcija uz K.Marksa revolucionāro sociālismu un A.Smita klasisko liberālismu, un to uzskata par idejisko pirmavotu socialreformisma ideoloģijai, tomēr šīs idejas ir aktuālas arī mūsdienās. Pirmkārt, mūsdienīga tiesiskā valsts nav iedomājama bez sociālās būtības. Otrkārt, aktīvi tiek apspriesta paradigmu maiņa sociālās valsts eiropeiskajā modelī no „sociālās palīdzības valsts” uz „investīciju valsti”. Taču izskanējušais viedoklis atteikties no it kā novecojušās sociālās politikas, kas „rada pārāk lielus sociālus terminus”, tomēr nerod vienbalsīgu atbalstu. Bez tam, postpadomju telpas valstīm ir īpaši svarīgi apgūt „sociālo valstu” idejas tāpēc, ka mūsdienīga tiesiskā valstī nevar būt nesociāla, taču problēmas zinātniskā izpētē vēl nav pietiekama līmenī.

Atslēgas vardi: sociālais jautājums, personīga brīvība, sociālais taisnīgums, sabiedriskais produkts, darba vērtības teorija, sociāla valsts.

**ГЕНЕАЛОГИЯ ИДЕНТИЧНОСТИ НА ТЕРРИТОРИИ БЕЛАРУСИ
(философско-методологическая интерпретация “краёвости”
конца XIX – начала XX века)**

Виктор Чуешов, Игорь Подпорин

В статье рассматривается философская интерпретация *краёвости* (т.е. – „гражданин края”, “гражданин нашей земли”) как специфического направления самоидентификации на территории Республики Беларусь в конце XIX – начале XX века. Авторы статьи приходят к выводу, что данная идентификация выражается в традиционных особенностях регионального самосознания, где проявляется двойная или тройная самоидентификация. Специфика самоидентификации обусловлена некоторыми историческими особенностями, гибкостью национального самосознания (польского, литовского и белорусского) в данном регионе, отсутствием собственного или единого государства, общего языка, универсальной культуры и т.д.

В классической методологии исследований идентичности, а также в современном понимании понятие *natio* невозможно отделить от понятия регионального самосознания. Главной его особенностью – гетерогенная природа. Неоклассическая методология признает описание региональной идентичности в терминах места (топос) и процесса. В соответствии с пониманием М.Фуко, осознание феномена *краёвость* как гетеротопии предусматривает, присоединив парадоксальное к месту (топосу) сохранить целый ряд идентификаций единицы сознания.

Понятие *тутэйшасці* рассматривается как гетеротопия (белорус, тут), которое интерпретируется как вытеснение идентификации по месту или – локальная идентичность. Тройная идентификация в понятии *краёвость* (*литовец, поляк, гражданин этой земли*) также может быть объяснена с точки зрения процессуального подхода. В таком случае, различные самоидентификации появляются как моменты единого процесса, который возможно объяснить метафорой *зеркало*. Таким образом, на территории Республики Беларусь, сформировались направления идентичности, в основе которых – открытость и динамичность, без утраты, при этом, своей уникальности.

Ключевые слова: национальная самоидентификация, регион, *краёвцы, тутэйшасці*, краевое сознание.

**GENEALOGY OF IDENTITY ON THE TERRITORY OF BYELARUS’
(PHILOSOPHICAL AND METHODOLOGICAL INTERPRETATION OF “KRAJOVASC”
AT THE END OF XIX – BEGINNING XX CENTURY)**

Tchoueshov Viktor, Padporyn Igor

The article is dedicated to philosophical interpreting of “krajovasc” (byelorussian noun “krajovec” means “citizen of the land, of our land”) as specific way of self-identification on the territory of Byelarus’ at the end of XIX – beginning XX century. The authors consider this identification reflects traditional specifics of regional self-consciousness, when “double” and even “triple” identity appears. This was defined by such history conditions of the shaping of national consciousness (polish, lithuanian and byelorussian) in given region as absence own state, united language, universal culture etc. The classical methodology of the identities study, as well as modernity understanding of nations could not reveal specifics of the regional consciousness. Its main particularity is in heterogeneous nature. Post-classical methodology allows describing regional identity in term of the place (topos) and process. According to M.Foucault’s ideas, authors offer to consider the consciousness of “krajowcy” as heterotopia – a paradoxical attaching to place (topos), allowing variety identification with conservation of consciousness unity. “Touteishasc” is considered as heterotopia also (byelorussian, “tout” – “here”), which is interpreted as “slipping away place identity”. The logic of the distinguishing using by such identifications subject, gives him possibility practically to evade from proposed alternatives. “Triple” identity of “krajovec” (“lithuanian”, “pole”, “citizen of the land”) also can be explained with standpoint of processional approach. In this instance, the different self-identifications appear as moments of the united process that possible to explain by metaphore “mirror”. Thereby, on the territory of Byelarus’ were formed ways of identifications, excluding modernity understanding of nations, and implying mobility and openness of identity together with conservation of subject originality.

**IDENTITĀTES ĢENEALOĢIJA BALTKRIEVIJAS TERITORIJĀ (JĒDZIENA
„KRAJOVASC” FILOZOFISKI METODOĻĢISKĀ INTERPRETĀCIJĀ XIX GS. BEIGĀS
– XX GS. SĀKUMĀ)**

Viktors Čuješovs, Igors Podporins

Rakstā tiek izskatīta jēdziena „krajovasc” filozofiskā interpretācija, kas saistīta ar specifisku pašidentifikācijas virzienu Baltkrievijas Republikā XIX gs. beigās – XX gs. sākumā. Raksta autori secina, ka šāda identifikācija izpaužas reģionālās pašapziņas tradicionālajās īpatnībās, kur sastopama dubultā vai trīskāršā identifikācija. Pašidentifikācijas specifika saistīta ar dažām vēsturiskām īpatnībām dotajā reģionā, un ar to, ka nepastāv sava vai vienota valsts, kopīga valoda, universāla kultūra utt.

Identitātes pētījumu klasiskajā metodoloģijā, kā arī mūsdienu izpratnē jēdzienu „natio” nevar atdalīt no reģionālās pašapziņas jēdziena. Galvenā atšķirīgā tā iezīme ir heterogēnā (neviendabīgā) būtība. Neoklasiskā metodoloģija pieļauj reģionālo identitāti raksturot ar vietas (toposs) un procesa jēdzieniem. Saskaņā ar M.Fuko izpratni, jēdziena „krajovasc” saistība ar heterotopiju pieļauj, ka paradoksālā piesaistīšana vietai (toposam), apziņas vienība saglabā daudzas identifikācijas. Jēdziens „touteishasc” (*мѳмэішасѳи* – baltkr. val.) tiek analizēts kā heterotopija (baltkrievs, šeit) un interpretēts kā „vietas jeb lokālā identitāte. Trīskāršo identifikāciju jēdzienā „krajovasc” („lietuvietis”, „polis”, „šīs zemes pilsonis”) arī var izskaidrot ar procesa pieeju. Šajā gadījumā dažādas identifikācijas izpaužas kā vienota procesa aspekti, ko var izskaidrot ar metaforu „spogulis”. Tādējādi var teikt, ka Baltkrievijas Republikā ir izveidojušās vairākas identitātes, kas nav saistītas ar „nācijas” mūsdienu izpratni, un tās sevī ietver: atvērtību, dinamismu, unikalitāti, kā arī nav saistīts ar zaudējuma izjūtu.

**СТРОИТЕЛЬНАЯ КЕРАМИКА ЛАТГАЛИИ:
ИСТОКИ, РАЗВИТИЕ ПРОИЗВОДСТВА, ПРИМЕНЕНИЕ,
КУЛЬТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ (X в. – начало XX в.)**

Олег Папсуевич

В Латвии, в том числе в Латгальском регионе, производство строительной керамики имеет глубокие исторические корни, богатые давние традиции и является одной из важнейших отраслей промышленности. Однако история строительной керамики в Латвии очень мало изучена и лишь фрагментарно освещена в литературе.

В статье представлено исследование развития производства и применения строительных керамических материалов и изделий с раннего средневековья до начала XX века, описаны важнейшие культурно-исторические архитектурные сооружения со своеобразным „кирпичным стилем” (замки, крепости, храмы, дворцы), в строительстве которых использовалась латгальская строительная керамика – кирпич, черепица, плитка, печные изразцы и др. Особое внимание в работе уделено изучению развития производства основного строительного материала – кирпича и крупнейшим кирпичным заводам Латгальского региона в XIX веке.

Ключевые слова: история керамики, строительная керамика, архитектура, Латгальский регион.

**THE BUILDING CERAMIC OF LATGALE: ROOTS, DEVELOPMENT
OF PRODUCTION, APPLICATION, CULTURAL AND HISTORICAL HERITAGE
(10th – beginning 20th century)**

Oļegs Papsujevičs

The practice of building ceramic in Latgale has a rich history and ancient traditions. Here is amassed considerable experience in production of the traditional and so indispensable within national economy building ceramic – bricks, roof tiles, drainage pipes, keramzīt and other building material. However, despite these significant developments, the building ceramic of Latgale has yet not found its proper representation in literature; and the industrial heritage is not yet properly researched and studied.

This article describes the early development of building ceramics, mainly brick production, from early Middle Ages until the beginning of the 20th century, as well as examines the application of ceramic products in construction process. This work enumerates the most prominent state-importance “brick style” building in Latgale. As in other regions, in Latgale the ceramic construction began to develop in 13th century when German knights and crusaders began to build the first stone constructions (e.g. in Krustpils, Volkenbergs, Ludza, Dinaburga etc.). The “fame” of bricklaying in Latgale began in 18th century, when bricks were used in the construction of churches, urban dwellings and fortification. The building ceramic (e.g. bricks, roof, stone and other tiles) was used not only in practical way, but also for their aesthetic quality.

The production of bricks in Latgale began to develop very fast in the 19th century. At the time, near Dinaburga, there was a considerable number of major brick factories (in Kalkūni, Juzefova etc), producing 1-3 millions of bricks in year. A large amount of brick was needed for the construction of Dinaburg fortress and, in the other half of the 19th century, also for the construction of railway bridges, water towers, stations, warehouses, as well as churches, schools and other buildings. At the beginning of the 20th century, the production of bricks held one of the most important roles in the industrial economy of Latgale.

**LATGALES BŪVKERAMIKA: PIRMSĀKUMI, RAŽOŠANAS
ATTĪSTĪBA, PIELIETOŠANA, KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS
(10. – 20. gs. sākums)**

Oļegs Papsujevičs

Latgales būvkeramika, neskatoties uz tās nozīmīgajiem sasniegumiem, nav atradusi pienācīgu atspoguļojumu literatūrā un masu informācijas līdzekļos, tās vēsture praktiski nav pētīta, industriālais mantojums nav apzināts.

Rakstā tiek veikts vēsturiskais apskats par Latgales būvkeramiku no agrajiem viduslaikiem līdz 20. gadsimta sākumam, par tās pirmsākumiem, ražošanas attīstību, izstrādājumu pielietošanu nocietinājumam, piļu, svētnīcu, pārvaldes un dzīvojamo ēku, citu celtnu būvniecībā. Plašajā māla izstrādājumu asortimentā (ķieģeļi, kārņiņi, keramikas plāksnītes, drenu caurules, sienu bloki, keramzīts u.c.) īpaša uzmanība veltīta māla ķieģeļiem, ķieģeļrūpniecības attīstībai, lielākajām 19. gadsimta ķieģeļu rūpnīcām. Darbā tiek minēti ievērojamākie valsts un vietējās nozīmes „ķieģeļu stila” arhitektūras pieminekļi Latgales reģionā.

RIGA AND TARTU IN OLD RUSSIAN CHRONICLES: THE GENESIS OF SOME HISTORIOGRAPHIC STEREOTYPES

Aleksandrs Ivanovs

The paper presents a comprehensive survey of interpretations (images) of the history of Riga and Tartu in Russian chronicles. To a certain extent, the chroniclers' interpretations were caused by policies carried out by *Kievan Rus* and *Muscovy* (12th–17th centuries); accordingly, Russian chronicles actually justified the territorial expansion of Russia and presented the policy of invasion as a just war for the restoration of the age-old order. Very similar ideas – actually, historiographic stereotypes – can be traced in the Russian national historiography (18th–20th centuries).

The study of the evolution of different historiographic stereotypes is based upon the *Novgorodian* and *Pskov* Chronicles, as well as upon the *Laurentian* and *Hypatian* Chronicle. Alternative historical records (Old Russian documents from the Latvian State Historical Archives) present quite different images of the history of Riga and Tartu. Therefore, the interplay between different stereotypes and images is revealed in the paper.

Key words: historiography, stereotypes, Russian chronicles, Riga, Tartu, sites of memory.

RĪGA UN TARTU SENKRIEVU HRONIKĀS: DAŽU HISTORIOGRĀFISKU STEREOTIPU IZCELŠANĀS

Aleksandrs Ivanovs

Rakstā aplūkotas Rīgas un Tartu vēstures interpretācijas (vēstures “vīzijas”), kas reprezentētas senkrievu hronikās. Ir pamats apgalvot, ka tieši Kijevas Krievzemes un, vēlāk, Maskavas valsts (caristes) 12.–17. gadsimtā īstenotā politika nosacīja šo interpretāciju saturu un ievirzi; tādējādi senkrievu hronikas būtībā attaisnoja Krievzemes teritoriālo ekspansiju, bet iebrukumu politiku tēloja kā taisnīgu karu, lai atjaunotu mūžsenu iekārtu. Ļoti līdzīgas idejas – būtībā, historiogrāfiski stereotipi – konstatējami arī Krievijas nacionālajā historiogrāfijā 18. – 20. gadsimtā.

Historiogrāfisko stereotipu evolūcijas izpēte balstās uz *Novgorodas* un *Pleskavas* hronikām, kā arī uz *Ipatija* un *Lavrentija* hronikām. Alternatīvi vēstures avoti – senkrievu dokumenti, kas glabājas Latvijas Valsts vēstures arhīvā, sniedz pavisam citu Rīgas un Tartu vēstures versiju. Tāpēc šajā rakstā parādīta arī dažādu stereotipu un interpretāciju mijiedarbība un savstarpējā sakarība.

РИГА И ТАРТУ В ДРЕВНЕРУССКИХ ЛЕТОПИСЯХ: ГЕНЕЗИС НЕКОТОРЫХ ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИХ СТЕРЕОТИПОВ

Александр Иванов

В статье рассмотрены интерпретации истории Риги и Тарту, зафиксированные в древнерусских хрониках. Можно с полным основанием утверждать, что направленность и содержание этих интерпретаций были обусловлены именно политикой, проводимой в XII–XVII веках Киевской Русью и Московским государством (царством); соответственно древнерусские летописи фактически оправдывали территориальную экспансию, а политику вторжения на территорию соседей изображали как справедливую войну за восстановления старого порядка. Очень похожие идеи – в сущности, историографические стереотипы – могут быть выявлены и в русской национальной историографии XVIII–XX веков.

Изучение процесса эволюции различных историографических стереотипов опирается на *новгородские* и *псковские* летописи, а также на Лаврентьевскую и Ипатьевскую летопись. Альтернативные исторические источники – древнерусские документы, хранящиеся в Латвийском государственном историческом архиве, – представляют совершенно иную версию истории Риги и Тарту. Поэтому в данной статье также показано взаимодействие и взаимосвязь различных стереотипов и интерпретаций прошлого.

DAŽI AUGSTSKOLAS KOMUNIKĀCIJAS TEORĒTISKIE UN PRAKTISKIE ASPEKTI SABIEDRISKO ATTIECĪBU KONTEKSTĀ

Kristīne Aleksandroviča

Mūsdienu pasaulē komunikācija veido vienu no svarīgākajām jomām sabiedrības dzīvē. Neapšaubāmi, daudzie sociālajā komunikācijā iekļautie aģenti, mēģinot izdzīvot konkurences pārņemtajā pasaulē un izvairoties no pašplūsmas, sākuši kontrolēt komunikācijas procesus. Minēto tendenci sekmē nepārtrauktais informācijas apjoma kvantitatīvais pieaugums un paātrinājums. Komunikatīvajos procesos tiek iekļauts arvien lielāks cilvēku, uzņēmumu skaits, un globalizācijas ietekmē katrs vēstījums sasniedz arvien plašāku recipientu loku, proti, no vienas puses, pieaug jebkura vēstījuma potenciālo saņēmēju skaits, tomēr, no otras puses, arī katrs recipients saņem arvien lielāku vēstījumu skaitu. Minētie apstākļi aktualizē jautājumus par to, kā un kāds veidojams komunikācijas process, kā un ar kāda instrumentārija palīdzību panākama mērķauditorijas reakcija, kā galarezultātā paaugstināt komunikatīvo efektivitāti, tādēļ pētījuma mērķis: veikt Daugavpils Universitātes Mūzikas un mākslu fakultātes komunikācijas analīzi ar potenciālajiem studentiem sabiedrisko attiecību kontekstā.

Rakstā atspoguļoti 2007. gadā veiktā empīriskā pētījuma rezultāti pēc sabiedrisko attiecību komunikācijas procesa audita, noskaidrojot pielietojamā komunikācijas instrumentārija efektivitāti, savstarpējo savietojamību un atbilstības.

Atslēgas vārdi: komunikācija, komunikācijas procesa modelis, komunikācijas instrumentārijs, sabiedriskās attiecības, mērķauditorija.

SOME ASPECTS OF THEORY AND PRACTICE OF THE HIGH SCHOOL COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF PUBLIC RELATIONS

Kristīne Aleksandroviča

Nowadays communication forms one of the most important areas in the life of a community. It is doubtless that numerous agents of the communication, being unwilling to drift and trying to survive in a competition-ridden world, began to control the communication process. The above tendency is being promoted by the uninterrupted quantitative increase of the information amount, quickening, as well as accumulation. More and more people as well as number of companies are included in the communicative processes, and each announcement reaches more people due to the influence of globalization, namely, the number of the potential announcement receiver increases, wherewith each person gets bigger number of the announcements. The circumstances mentioned above update the questions: how and in which way the process of communication is formed, how and with a help of which tools the reaction of a target audience is achieved, how to increase the communicative effectiveness, that is why the aim of the research is: to carry out the analysis of communication of the potential students in Daugavpils University Faculty of Music and Arts.

The following article reflects the results of the empirical research of the year 2007 on the basis of the public relations process of communication audit, clarifying effectiveness of a set of the communication instruments and mutual compatibility and correspondences.

НЕКОТОРЫЕ ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ КОММУНИКАЦИИ ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ В КОНТЕКСТЕ ОБЩЕСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ

Кристине Александровича

Коммуникация является одной из наиболее важных сфер жизни современного общества. Вовлеченные в социальную коммуникацию многочисленные агенты в борьбе за выживание в условиях конкуренции и избегая ее дезорганизации, начали контролировать процессы коммуникации. Выше упомянутую тенденцию ускоряет непрерывное увеличение объемов информации и ускорение информационных потоков.

В настоящий момент вовлечение в процессы коммуникации количества людей и предприятий постоянно увеличивается. Под влиянием глобализации каждое сообщение доходит до все большего количества реципиентов: то есть, с одной стороны, увеличивается количество потенциальных получателей любого сообщения, но, с другой стороны – каждый реципиент с каждым днем получает все больше сообщений. Эти, диктуемые современным обществом, условия актуализируют процесс коммуникации и выдвигают актуальные вопросы исследования: как и с помощью каких инструментов достигаема реакция целевой аудитории, как повысить коммуникационный эффект и др. Поэтому целью данного исследования является проведение анализа существующей коммуникации с потенциальными студентами на примере факультета музыки и искусств Даугавпилсского Университета.

В статье отражены результаты эмпирического исследования, проведенного в 2007 году на основе аудита процесса коммуникации общественных отношений с целью выяснения эффективности и соответствия применяемых инструментов коммуникации целевой аудитории.

RAKSTU NOFORMĒŠANAS NOTEIKUMI

Raksti, kuru noformējums neatbilst formālajām prasībām, netiks pieņemti publicēšanai.

Raksta apjoms: 0,7 – 1,5 autorloksnes (30000 - 60000 rakstu zīmju, atstarpes ieskaitot). Raksta manuskripts iesniedzams datorizdrukā divos eksemplāros A4 formātā, pievienojot disketi (vai CD), vai pa elektronisko pastu. Teksts jāsaliek, izmantojot *Times New Roman* šriftu (*WinWord 2000/XP*); burtu lielums – 12 punkti, intervāls starp rindām – 1,5. Teksta attālums no kreisās malas – 3 cm, no labās malas – 2 cm, no apakšas un no augšas – 2 cm. Ja tiek izmantotas speciālās datorprogrammas, tad tās iesniedzamas kopā ar rakstu. Lapas augšējā labajā stūrī jānorāda autora zinātniskais grāds, vārds, uzvārds, valsts. Raksta nosaukumu jārakstā **treknrakstā (bold)**.

Raksta anotācija: raksta sākumā tūlīt pēc tā nosaukuma jāievieto informatīva anotācija. Anotācijā jānorāda raksta mērķis un uzdevumi, jāformulē pētījuma problēma, jāparāda novitāte un jāsniedz galvenie secinājumi. Atsevišķā rindkopā jānorāda **atslēgas vārdi** (termini, kas izsaka rakstā aplūkoto jautājumu būtību). Nepieciešams arī šo atslēgas vārdu tulkojums valodā, kurā ir kopsavilkums.

Raksta kopsavilkums: 1200- 1500 zīmju. Rakstiem latviešu valodā kopsavilkums jā sagatavo angļu un krievu valodā; rakstiem angļu valodā jāpievieno kopsavilkums latviešu un krievu valodā; rakstiem krievu valodā jāpievieno kopsavilkums latviešu un angļu valodā.

Raksta valoda: literāra, terminoloģiski precīza. Ja autors gatavo rakstu svešvalodā, tad viņam pašam jā rūpējas par raksta teksta valodniecisko rediģēšanu, konsultējoties pie attiecīgās sociālo zinātņu nozares speciālista – valodas nesēja. *Raksti, kuru valoda neatbilst pareizrakstības likumiem, netiks izskatīti un recenzēti.*

Raksta zinātniskais aparāts (atsauces un piezīmes, bibliogrāfija, tabulas, shēmas, diagrammas, grafiki utt): atsauces ievietojamas tekstā pēc šāda parauga: (Turner 1990, p. 140); (Миллс 1998, с. 10); (Bela 1997, 112. lpp.). Piezīmes un skaidrojumi ievietojami raksta beigās. Tabulas, grafiki, shēmas, diagrammas un citi ilustratīvie materiāli noformējami, norādot materiāla avotu, nepieciešamības gadījumā arī atzīmējot tabulu, grafiku, shēmu izveides (aprēķināšanas, datu summēšanas utt.) metodiku. Visiem šāda veida materiāliem ir jābūt ar kārtas numuriem un virsrakstiem.

Bibliogrāfija (rakstā izmantoto iespieddarbu saraksts) jāveido un jānoformē precīzi pēc šādiem paraugiem:

Monogrāfijām (grāmatām un brošūrām):

Turner, J. H. (1974) *The Structure of Sociological Theory*. Homewood (Illinois): The Dorsey Press.

Миллс Ч.Р. (1998) *Социологическое воображение*. Москва: Стратегия.

Rakstiem krājumos:

Turner, R.H. (1990) „A Comparative Content Analysis of Biographies.” In: Qyen, E., ed *Comparative Methodology: Theory and Practice in International Social Research*. London, etc.: Sage Publications. Pp. 134-150.

Rakstiem žurnālos:

Bela, B. (1997) „Identitātes daudzbalstība Zviedrijas latviešu dzīvesstāstos.” *Latvijas Zinātņu akadēmijas Vēstis*. A, 51, Nr.5/6: 112.-129.lpp.

Шмит К. (1992) „Понятие политического.” *Вопросы социологии*, № 1: стр.37-67.

Rakstiem laikrakstos:

Strazdiņš, I. (1999) „Matemātiķi pasaulē un Latvijā.” *Zinātnes Vēstnesis*, 8. marts.

Materiāliem no interneta:

Soms, H. „Vēstures informātika: saturs, struktūra un datu bāze Latgales dati.” <http://www.dpu.lv/LD/LDpublik.html> (2007. 20.10).

Bibliogrāfija sakārtojama autoru uzvārdu vai iespieddarbu nosaukumu alfabēta (sākumā –latīņu alfabēta, nešķirojot pēc valodām; beigās – kiriliskā alfabēta) secībā.

KONTAKTINFORMĀCIJA:

Reģionālā ziņojuma sekretāre

Mg. oec. Ludmila Paņina

Tel.:+371-654-20032

Fax.: +371-654-28629

ludmila.panina@du.lv

GENERAL REQUIREMENTS FOR THE ARTICLES

Articles, which do not have an appropriate layout, will not be accepted.

Volume of article: 30,000-60,000 characters with spaces. Manuscript should be submitted in two Word-processed and fully formatted copies of A4 paper, attaching a diskette (CD) or by e-mail. Text should be composed using *Times New Roman* font (*WinWord 2000/XP*); font size – 12, line spacing – 1.5. Text should be aligned 3.0 cm – from the left side, 2.0 – from the right side, 2.0 cm – from the top and the bottom. If special computer programmes are used, then they should be submitted together with the article.

Annotation: in the beginning of the article (after the heading) the informative annotation (1200- 1500 characters) is located. In the annotation the purpose and tasks of the paper are underlined, the research problem is formulated, the novelty of research is marked and the main conclusions are represented. In the separate paragraph the **key words** (terms, in which the essence of questions considered) should be given.

Summary: 1,200- 1,500 characters. Articles in Latvian should contain a summary in English and Russian; articles in English should be provided with a summary in Latvian and Russian; articles in Russian should contain a summary in Latvian and English.

Language of article: literal, terminologically precise. If author prepares an article in a foreign language, then he/she should take trouble about the linguistic correction of the written text consulting a specialist of the corresponding branch of social sciences – native speaker. *Articles, which have a wrong spelling, will not be accepted and reviewed.*

Layout of article (references and notes, bibliography, tables, schemes, diagrams, charts, etc.). References should be placed in a text according to the example: (Turner 1990, p. 140); (Миллс 1998, с. 10); (Bela 1997, 112. lpp.). Explanations and comments should be given in the endnotes. Tables, charts, schemes, diagrams and other illustrative materials should have indication of the source of the material and, if necessary, then the method of making the table, the chart, the scheme (calculations, data gathering, etc.) should be marked. These materials should have ordinal numbers and titles. All these materials should be done in electronic version, which should be sent to the Editorial Board on diskettes (or CDs).

Bibliography should be compiled according to the given samples:

Monographs (books, brochures):

Turner, J. H. (1974) *The Structure of Sociological Theory*. Homewood (Illinois): The Dorsey Press.

Миллс Ч. Р. (1998) *Социологическое воображение*. Москва: Стратегия.

Articles in collections:

Turner, R. H. (1990) “A Comparative Content Analysis of Biographies.” In: Øyen, E., ed. *Comparative Methodology: Theory and Practice in International Social Research*. London, etc.: Sage Publications. Pp. 134–150.

Articles in magazines:

Bela, B. (1997) “Identitātes daudzums Zviedrijas latviešu dzīvesstāstos.” *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*. A, 51, Nr.5/6: 112.-129.lpp.

ШМИТТ К. (1992) “Понятие политического.” *Вопросы социологии*, № 1: стр.37-67.

Articles in newspapers:

Strazdiņš, I. (1999) “Matemātiķi pasaulē un Latvijā.” *Zinātnes Vēstnesis*, 8. marts.

Materials from the Internet:

Soms, H. “Vēstures informātika: Saturs, struktūra un datu bāze Latgales dati.” <http://www.dpu.lv/LD/LDpublik.html> (2002. 20. 10).

Bibliography should be compiled in the alphabetic order according to the authors' names or to the titles of the literature used (at the beginning – in the Latin alphabet, at the end – in the Cyrillic alphabet).

CONTACT PERSON:

Secretary

Mg. oec. Ludmila Panina

Tel.: +371-654-20032

Fax.: +371-654-28629

ludmila.panina@du.lv

ОБЩИЕ ТРЕБОВАНИЯ К ОФОРМЛЕНИЮ СТАТЬИ

Статьи, оформление которых не будет соответствовать данным требованиям, к публикации не принимаются.

Объем статьи: 0,75-1,5 авторских листа (30000-60000 знаков, включая пробелы). Рукопись статьи должна быть представлена на дискете и в компьютерной распечатке (формат А4) в двух экземплярах (или по электронной почте). Текст набирается шрифтом *Times New Roman (Win Word 2000/XP)*; размер букв – 12, межстрочный интервал – 1,5. Поля слева – 3,0 см, справа – 2,0 см, сверху и снизу – 2,0 см. Если в наборе статьи использовались специальные компьютерные программы, то они должны быть представлены в редакцию.

Аннотация статьи: в начале статьи, сразу же после заголовка, помещается информационная аннотация (1200- 1500 знаков). В аннотации указывается цель и задачи статьи, формулируется исследовательская проблема, отмечается новизна исследования и представляются главные выводы. В отдельном абзаце приводятся **ключевые слова** (термины, в которых наиболее адекватно может быть выражена сущность вопросов, рассмотренных в статье). Необходим также перевод ключевых слов на тот язык, на котором дается резюме статьи.

Резюме: 1200- 1500 знаков. Статьи на латышском языке сопровождаются резюме на английском и русском языке; статьи на английском языке – резюме на латышском и русском языке; статьи на русском языке – резюме на латышском и английском языке.

Язык статьи: литературный, терминологически точный. Если автор готовит статью на иностранном (неродном) языке, то он должен сам позаботиться о лингвистическом редактировании статьи; желательна консультация носителя языка, являющегося специалистом соответствующей отрасли социальных наук. *Статьи, язык которых не соответствует правилам правописания, не будут рассматриваться и рецензироваться.*

Научный аппарат статьи (ссылки и примечания, библиография, таблицы, схемы, диаграммы, графики и т.д.). Ссылки располагаются в тексте по следующему образцу: (Turner 1990, p. 140); (Миллс 1998, с. 10); (Bela 1997, 112. lpp.). Примечания и пояснения располагаются после основного текста. В оформлении таблиц, графиков, схем, диаграмм и других иллюстративных материалов должны указываться ссылки на источник материала, при необходимости также должна указываться методика разработки (расчета данных, выведения сводных показателей и т.д.) таблиц, графиков, схем. Все подобные материалы должны иметь заголовки и порядковые номера.

Библиография (список использованных в статье печатных работ) должна быть составлена и оформлена точно, в соответствии с предлагаемыми ниже образцами:

Монографии (книги и брошюры):

Turner, J. H. (1974) *The Structure of Sociological Theory*. Homewood (Illinois): The Dorsey Press.

Миллс Ч. Р. (1998) *Социологическое воображение*. Москва: Стратегия.

Статьи в сборниках:

Turner, R. H. (1990) "A Comparative Content Analysis of Biographies." In: Øyen, E., ed. *Comparative Methodology: Theory and Practice in International Social Research*. London, etc.: Sage Publications. Pp. 134–150.

Статьи в журналах:

Bela, B. (1997) "Identitātes daudzbalstība Zviedrijas latviešu dzīvesstāstos." *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*. A, 51, Nr.5/6: 112–129.

Шмитт К. (1992) "Понятие политического." *Вопросы социологии*, № 1: 37–67.

Статьи в газетах:

Straziņš, I. (1999) "Matemātiķi pasaulē un Latvijā." *Zinātnes Vēstnesis*, 8. marts.

Материалы в Интернете:

Soms, H. "Vēstures informātika: Saturs, struktūra un datu bāze Latgales dati." <http://www.dpu.lv/LD/LDpublik.html> (2002. 20. 10).

Библиография составляется в алфавитном порядке фамилий авторов или названий печатных работ. В начале списка указываются работы, названия которых даны латинским шрифтом (без деления по языкам), затем – кириллицей.

ДЛЯ КОНТАКТОВ:

Секретарь Регионального вестника

Mg. оес. Людмила Панина

Tel.: +371-654-20032

Fax.: +371-654-28629

ludmila.panina@du.lv